

Splošne vesti.

— Po stanovski zavednosti prednjači učiteljsko logaški srez. Ob priliki prejema plač po novem zakonu je darovalo že nad 85% svoj obulus Učiteljskemu domu v Ljubljani. Gotovo jim bodo sledili še ostali. Še je čas, da se spomnijo tudi drugi naših domov v Ljubljani in Mariboru.

— Moderni pouk v otroških vrtcih. Praktičen pouk in razstava v to svrhu se bo vršila na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani v dneh od 30. maja do 1. junija t. l. Pooblaščenici smo objavili, da priporoča g. načelnik prosvetnega oddelka kralj. banke uprave šolskim upraviteljem, da dovolijo vsem otroškim vrtaricam, ki se bodo udeležile gornjega tečaja in praktičnega nastopa v zvezi s zahtev modernega otroškega vrta v smislu predavanja, tridnevni dopust. — Razstava bo odprta v nedeljo in ponedeljek od 8.—12. ure in 14.—18. ure ter je vabljen k nje ogledu tudi ostalo učiteljsvo in vsi oni, ki se zanimajo za stvar.

— **Tovariš Anton Farčnik** — osemdesetletnik. Na Teznu pri Mariboru praznuje v nedeljo 80letnico svojega rojstva zaslužni nekdanji polzelski šol. upravitelj g. Farčnik. Celih 36 let je vodil šolo na Polzeli, kamor je prišel po 10 letnem službovanju med Koroškimi Slovenci. S svojim dolgoletnim delovanjem si je stekel nebroj zaslug kot učitelj, vrtnar in čebelar ter si pridobil spoštovanje in ljubezen ljudstva. Med drugimi zaslugami naj omenim le razširjenje stare šole in postavitev novega šol. poslopja. Dolgo let se je moral boriti s tamkajšnje šulferajnske šole, ki jo je končno premagal. Kot narodno zaveden in značajan tovariš je užival povsod visok ugled. Saj je bil četrt stoletja zastopnik učiteljskega v okrajnem šol. svetu in skoro prav toliko časa predsednik savinjskega učiteljskega društva. Po 46letnem službovanju pa se je preselil kot upokojenec k svojemu zetu, tovarišu Tušku v Maribor. Vrlemu in še danes krepkemu in čilemu tovarišu jubilaru — naše iskrene čestitke!

— **Vsa učiteljska društva UJU**, poverjeništa Ljubljana naprošajo, da pravočasno in najkasneje do 5. junija t. l. izterjajo od svojega članstva vse zaostanke, vstevši mesec junij, in skupni znesek nakažejo glavni blagajni točno do določenega dne. Nobeno društvo ne sme izkazovati dolga za tekoče poslovanje leto. Ob določenem terminu naj bodo tudi vse mesečne prijave na svojem mestu. Zadeva je nujna in prosim, da so vsa društva v tem slučaju točna. — Glavni blagajnik.

— **Izpraznjene in razpoložljive učiteljske službe na osnovnih šolah Dravske banovine** — podaljšanje roka. V objavi kraljevske banske uprave IV. No. 5696/45 z dne 25. aprila 1931. navedeni termin za vlaganje prošnje za razpisane učiteljske službe se v smislu navedbe ministrstva prosvete O. N. br. 23296 točka 8. z dne 31. III. 1931. podaljšuje do dne 10. junija 1931. Po tem roku se ne bodo sprejemale nobene prošnje več.

— **Preklic razpisa učiteljske službe v Ljubljani**. V predzadnji številki je objavljen razpis prostih učiteljskih služb, v katerem pa odpade razpisano mesto na 4. mest. deš. os-

novni šoli, ker je kr. ban. uprava razpis preklicala.

— **Redni občni zbor Slovenske šolske Matice** se vrši v nedeljo, dne 31. t. m. v prostorih prve deške osnovne šole na Ledini v Ljubljani. Pričetek ob 10. uri predpoldne. Dnevni red: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev, 2. Volitev društvenega odbora in nadzorstva ter računskih pregledovalcev, 3. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi svoje člane Odbor.

— **2. seja za gospodinjstvo-nadaljevalno šolstvo** se je vršila v Celju, dne 3. maja 1931. 1. O situaciji gosp.-nad. šol pri banski upravi je poročal gosp. referent prof. Krošl. 2. Sklepalo se je o počitniških tečajih za učitelje. 3. Določile so se teme predavanj, ki bi naj se obravnavale na sestanku občestva gosp.-nad. šol.

— **Članom »Radovljiskega učiteljskega društva«** sporočamo, da bi na zadnje zborovanje moral priti poverjenik tov. A. Skulj, ki pa je bil radi nadaljevanja seje banov. šol. odbora zadržan in se je brzojavno opravičil. Ker brzojavka predsedstvu ni bila dostavljena, kar je poverjeništvu sedaj doznalo, je isto reklamiralo, da se dožene zažreček dostave.

— **Stanovanje v Mariboru** lahko dobi takoj 15. maja tovariš-upokojenec, ki se hoče naseliti v mestu 15 minut od Glavnega trga. Na razpolago 2 lepi sobi, kuhinja s pritliklami in 300 m² zelenjadnega vrta v novi vili za 600 Din (izjemoma za tovariše!). Informacije nujno: Studenci pri Mariboru, Slomškova ulica 23/I.

— **Četrtnska vožnja za učiteljske tečaje** Oblastnega odbora Podmlatka rdečega križa v Zagrebu. Oblastni odbor Podmlatka rdečega križa v Zagrebu javlja, da je ministrstvo saobračaja z odlokom od 28. aprila 1931. št. 10.007 odobrilo četrtnsko vožnjo vsem udeležencem ferijalnega tečaja v Zagrebu in na Krku. Spisek sprejetih bo dostavljen ministrstvu saobračaja, da izda direktivno potrebno navodilo. — Oblastni odbor Podmlatka rdečega križa. Predsednik: Dr. Josip Rasuhin v. r. Tajnik: Stjepan Zaninović v. r.

Pravilniki k zakonu o narodnih šolah, ki zadevajo vse zakonite zdravstvene predpise in predpise o maloletnikih izidejo v kratkem v založbi

UČITELJSKE TISKARNE.

Izdaja bo opremljena z obširnimi kazalom.

— **Uprava Kmetijske Matice** je na splošno željo svojih gg. poverjenikov podaljšala nabiralni rok do 30. junija 1931., na kar opozarjamo p. n. učiteljsvo.

— **Uredništvo »Učiteljskega tovariša«** potrebuje »Uradni list« od 29. marca 1930., št. 44., let. I., od 23. aprila 1930., št. 53. let. I.; »Uradni list« letnik XI., št. 109. od 31. okt. 1929. One, ki navedene številke »Uradnega lista« lahko odstopijo uredništvu, prosimo, da ga pošljejo na uredništvo in javijo ceno, za katero ga odstopajo.

Jaz pa sem molčal in poslušal.

Bog obvaril Nikakor ne bi tega hotel, da bi me kdo razumel narobe: tako, kakor, da sem proti sličnim predavanjem, morda zgolj iz vzroka, ker so nemška. Nočem tega, ker mislim drugače, in vem, da tudi drugi moji stanovski tovariši. Na vsakem predavanju kaj pridobiš. V tem primeru so bili predavatelji ugledni pedagogi; organizatorji in vneti borci za svoje ideje, duhuprisotni debaterji, ki so odgovarjali na stavljenja vprašanja kar z mesta, fino, stvarno, tehtno in prepričevalno. Zares: za poslušalce — naslada.

Nekaj pa moram podčrtati. Vse te stvari, ki smo jih poslušali za veliko, veliko večino niso bila — odkritja, neznane ideje, španske vasi. Domalega (menda nisem rekel preveč), ali pa vsaj mnogo poznamo že z naših društvenih zborovanj iz domačih in tujih revij, knjig in listov, o tem piše naš »Popotnik«, pišejo knjige »Šolske Matice«, razpravljamo na domačih konferencah in doživljamo v naših razredih.

Pa vendar je za mnoga, ki že sedaj dela tako v svojem razredu, tako predavanje tudi prav in nekaj vredno, saj ve, da delajo tudi drugi tako. Izpoved drugih nas pač potrjuje, da smo na skupni poti. Jaz sem hvaležen takom aranžerjem kakor tudi vsem trem gospodom za zanimive in poučne tri dni; kako je bilo, je pa »Učiteljski Tovariš« že itak poročal, izčrpno poročilo prinese tudi »Popotnik«.

V ostalem pa ni nevažno tole: Ali naj bi res pouk in vzgojo prirojili po enih in enakih vzorcih za ves kontinent ali celo »planet«? Mislite, da bi to šlo? Saj se naše prilike dokaj razlikujejo od nemških in je naše dete dokaj drugačno od onega na severu. Kako boš izdelal vsem ljudem dušo po istem vzorcu, če jim ne moreš niti telesa; kaj še: niti obleke! Kar mimogrede povem tole: Zadnjič sem gledal v neki inozemski ilustraciji serijo slik o raznih vojaških zadevah. Bojne opreme v posameznih predelih sveta. Angličani so po vsem svetu sijajno organizirani: precizne puške, imajo praktične varnostne čelade, obleke iz prima »angleškega« blaga, po vseh kontinentih, koder ima besedo London. Ampak poznajo za Afriko kljub čeladam in angleškemu »štof« tudi iz-

Učiteljski pravnik.

— § Učiteljice ženskih ročnih del. Na naše vprašanje priobčujemo priloženi obrazec prošnje: Predmet: N. N., učiteljica ženskih ročnih del v prošnja za določitev zvanja.

Ministrstvu prosvete O. N.

v Beogradu.

Podpisana N. N., stalna učiteljica ženskih ročnih del III/... skupine v prosim ministrstvo prosvete, naj mi blagovoli določiti zvanje in položaj na osnovi § 347. uradniškega zakona z dne 31. III. 1931. Potek mojega dosedanjega službovanja je razviden iz priloženih dokumentov. Priloge: Izpričevalo usposobljenosti, Dekret o postavitvi, Dekret o zadnjem napredovanju. Izvod iz Uslužb. lista.

V dne ...

Naša gospodarska organizacija.

— g Učiteljski dom v Ljubljani. Tov. Kocijančič Ivan iz Ljubljane podaril 50 Din. Učiteljska gospodarska poslovalnica v Mariboru je poslala delež čistega dobička 2370 Din, tov. Plavšak Robert, iz Trbovelj Din 100, okrajno učiteljsko društvo v Logatcu Din 400 kot prispevek društvenih članov, tov. Pristov Martin iz Borovnice Din 30. Učiteljsvo deške osnovne šole v Hrastniku je darovalo Din 120. Vsem darovalcem najlepša zahvala! Društva, posamezniki, posnemajte! — Jos. Kobal, blagajnik.

Učiteljski pevski zbor UJU.

— Počitniški pevski tečaj se bo vršil od 2. do 10. julija v Ljubljani. Drugih prirediteljev tekom počitnic ne bo. Prosimo vse, da si na podlagi tega obvestila uredijo čas počitnic. Odbor.

Stanovska organizacija UJU iz društev:

Vabila:

— **LJUBLJANSKO UČITEJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo v sredo dne 20. t. m. ob 1/8, uri zvečer na šentjakovski osnovni šoli z običajnim dnevnim redom in poročilom o dunajskem obrtno-nadaljevalnem šolstvu. — Odbor.

— **UČITELJSKO LITIJSKEGA SREZA**. Izredno zborovanje celokupnega sreza se vrši 6. junija t. l. v Šmartnem pri Litiji na tamošnji šoli s sledečim redom: 1. Od 9. do 10. ure redno društveno zborovanje z običajnim dnevnim redom. 2. Ob 1/11, uri otvoritev slavnostnega zborovanja. 3. Ob 1/13, uri skupno kosilo v gostilni g. Robavska. Vsk udeležence naj se javi vsaj par dni prej za kosilo šol. upraviteljsvu v Šmartnem. 4. Popoldne pešizlet v okolico.

Glede slavnostnega dela zborovanja sledi na vsako šolo okrožnica, katera, prosimo, da se nujno izvede.

jemo: Domači Afričani vojaki so tudi pri paradah — bosil!

Torej ni z unifikacijo — nič!

Verjamemo, da so, in da so tudi lahko Nemci v pedagogiki mnogo pred nami. In Avstrijci, zlasti pa Dunajčani, tudi. Vzrokov pač ni treba posebej navajati: so mnogomilijonski narodi, ki imajo za seboj vse kaj lepše dneve, kakor mi. Medtem ko postavljajo oni že nadstropja, utrjujemo mi šele temelje.

O inozemskih pedagoških pridobitvah smo se že mnogi prepričali po zaslugi naše agilne pedagoške stanice, mariborske Pedagoške centrale. Več ekskurzij slovenskega učiteljskega šola že na osemndnevne ogled novejših dunajskih vzgojnih in šolskih prizadevanj. Nič ne more zanikati, da nima Dunaj resne volje in sredstev, da si nadene ime: pedagoška Meka. Saj ima dunajsko šolstvo v svoji generalštabni palači na Burgringu osebnosti, ki so prav tako zmogni šolniki — reformatorji, kakor so odlični prepričevalci za svoje visoke ideje. Kdor je užival mamljive melodije ob globokih izvajanjih dunajskega prosvetnega prezidenta g. Glöckla, ali pa njegovih sobojnikov — graditeljev dunajskega šolstva: Fadruša, Spiela, Linkerja, Šteiskala, Rotheja in drugih, bo uvidel, da so med vodniki vzgojiteljev tudi Dunajčani. Skupine našega učiteljskega so odhajale preko Semmeringale, da si uteše svojo željo po nabrazbi in da spoznajo, kaj počenjajo v učilnicah naši severni sosedje.

Beležim in vem, da je to prepričanje tudi ostalih — kdor pa bi trdil kaj nasprotnega, dela to iz nepoznanja ali pa iz krivičnosti: naše šolstvo ni več na spodnjih klinih sodobne lestve! Ste videli drobno razstavo tiste dni v mali stranski dvorani Uniona? Ne vem, prav za prav vem, da ni zadnja beogradska šolska razstava, ki jo je v lanskem avgustu priredilo UJU, prav nič zaostajala za to: divili smo se takrat močnemu razmahu v jugoslovenskih učilnicah.

Naj dokaže zopet to tudi letošnja šolska razstava Dravske banovine!

— (Ko tole zapisujem, čitam časopisno poročilo o zanimivem zborovanju Slomškove

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost Vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo, z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 36637/25. in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v semljepisnem pouku

Po naredbi prosvetnega oddelka Dravske banovine obvezana je vsaka šola imeti vsaj 1 izvod tega učila

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvnatih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Crnčiču, Kovačeviću in Krulčinu.

Znižana cena Din 296.—

razume se, da skupno z učno knjigo, zavijanjem in poštnino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesi na sid. — Poleg tega, da so to lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministrstva za vojno in morarico D. br. 44012/26 in ministrstva notranjih del J. B. br. 20496/26 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadran.

Nadite otrokom pri nazornem pouku nitek spoznavanja prirodnih lepot našega morja in Primorja! Budite v otrocih nacionalno zavest z dosego ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Oskrbo šol v Dravski banovini vrši samo: **Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani**

Poročila:

+ **PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 9. marca v Ptuj.

Situacijsko poročilo poda tov. Šestan. Število učiteljskega v okraju 165, število članstva 143, število udeležencev pri zborovanju 87, t. j. 60%.

Kljub slabemu vremenu in slabim potom je prišlo na zborovanje lepo število tovarišev in tovarišic.

Tov. predsednik vse prav pristrčno pozdravi, zlasti one, ki so na novo vstopili v društvo. Nato pa takoj preide na svoje poročilo.

Tudi odbor ptujskega učiteljskega društva je težko občutil pavšalne očitke, ki so se iznesli na banovinski seji dne 24. januarja napram učiteljsvu. Zaradi tega je v seji pozval poverjeništvu, da v zadevi stori svojo dolžnost.

Tov. predsednik je nadalje poročal, kako je nastala Spomenica, kake posledice je izzvala in, da naj bodo te posledice učiteljsvu memento. Samo naj izčisti svoje vrste, samo naj napravi red v njih. V vsakem stanu, ni nobenega, ki bi bil izvzet, so dobri in slabi pripadniki. Tudi v naših vrstah so taki; vendar se lahko reče, da so oni, ki bi zaslužili očitke, iznešene na banovinski seji, v veliki, veliki manjšini.

Slovensko učiteljsvo ni ostalo osamljeno. Solidarizirala se je z njim centrala v Beogradu, uradniške organizacije in ženska združenja.

Laskava je izjava starega Sokola iz stare predvojne dobe: Sokol živi in pade z učiteljsvom.

družbe o velikonočnih počitnicah, kjer so vzeli v pretres švicarsko šolstvo.

Pa naj vstanejo še nekateri in trde: »... učiteljsvo ne dela nič!«... Mimogrede sem se domislil, da poznamo že tudi visoko stopinjo šolstva najsevernejših Evropevc, ki nam ga je podala po svojih osebnih vtisih tov. Bračičeva).

Kakor razgibani polipi segamo na vse strani, da spoznamo šolo in napredek po ostalih državah. Pa me boli nekaj:

Takoj pozabljamo v tem vihravem delu in neumarnem iskanju našo češkoslovaško posestirno. V šolskem oziru je brat Čehoslovak naš vzornik, pravkar imamo podpisano gospodarsko in trgovinsko konvencijo, ki naj utrdi tudi praktične temelje med obema slovanskima državama. V šolskem pogledu pa nič ali pa vsaj premalo poznamo njih učne in vzgojne naprave in organizacijo. Pa so Čehoslovaki med prvimi prosvitljenimi narodi in nosijo njih šolska poslopja in tehtne napise, kakor je oni, ki sem ga čital na šoli v plzenskem predmestju: »Šola je temelj življenja«.

Na zadnji koncertni turneji UPZ smo zaradi prepoznenosti premalo proniknili v duh, ki veje po češkoslovaških učilnicah, zaslužili pa smo, da je prosveta naroda Komeskyjevega na visoki, vzorni višini.

Predlagam: oplojimo našo jugoslovensko šolo s pridobitvami praških in ostalih češkoslovaških prosvetnih šolskih delavnic. Odprimo naše učilnice duhu bratskega sverva. V tem našem prizadevanju — o tem sem prepričan! — bomo našli na podporo vseh: saj imamo Lige pri nas na gori; podprl pa nas bo s svojega visokega, vplivnega položaja gotovo tudi novi jugoslovanski poslanik v Pragi g. minister dr. Kra-mar. Zatorej: naša prva pot odslej v ČSR!

In potem?...

Še vedno budno pozornost za kulturne pridobitve vsega ostalega človečanstva. Čas pa je že, da se zedinimo in izkristaliziramo našo narodno, jugoslovensko pedagogiko; — šolo, ki bo ustrezala pogojem in zahtevam našega naroda, vzgojo in pouk, ki naj nosi temelje v 6. januarju; torej na idejah, ob katerih se je znašlo jugoslovensko učiteljsvo že davno pred tem dnevom.

LISTEK

JOŽE ŽUPANČIČ:

V 23. vrsti, levo, na sedežu št. 7.

Prostor: Unionska dvorana v Ljubljani, od 30. marca do 1. aprila 1931.

Misli skromnega poslušalca pred, med in po predavanjih.

Kakor v Mekò poslušat sveto besedo, tako je hitelo učiteljsvo UJU iz vseh kotičkov naše banovine, tudi iz najbolj skritih, najbolj oddaljenih. Tudi oni iz Belokrajine niso zaostali — iz Savske banovine.

Kolikor sem opazil je »klapala« vsa organizacija dobro, zadovoljivo, pohvalno. Sto stvari je treba ob sličnih dnevih urediti. In naši prireditelji pov. UJU! Na vse so mislili: »Solarije« so dobili svoj kos kruha in posteljico, kakor smo izvedeli iz dnevnikov so se naši nemški gostje počutili prav počaščene, saj so bili deležni vse naše pozornosti in gostoljubnosti; pohitili so na Bled, v Bohinj — za prijetno bivanje sploh v vsem preskrbljeno!

— O, so, so idealisti!... Ti-le naši učitelji. Meni zvečer eden izmed moje večerne družbe.

— Mu drugi obzirno oporeka: »Saj imajo tudi drugi stanovi svoja stanovska zborovanja s strokovnimi predavanji.«

— »Zelo« — ga preseka prejšnji. »Ampak drugi: kakor zdravniki, zobozdravniki... ti imajo od sličnih tečajev predvsem materialne koristi. Pridobe večjo prakso, zato se jim pa zviša krog pacientov — in konec: uspeh se pokaže v — žepu. Učitelj pa nima od sličnih tečajev prav nikakih gmotnih koristi. Edino kar je: zadosti svoji želji po napredku, spopolnitvi strokovnega znanja...«

...Ki si ga mi pridobivamo v tečajih ob povračilu potnih stroškov, ter ob dnevnicih, mu je vpadel v besedo prijatelj v uniformi.

— »Učitelj je bil in je idealist tudi v najhujših časih...«